

УДК 336.64

Галазюк Н.М. к.е.н., доцент,

Зелінська О.М. к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ – ПЕРЕДУМОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Публікація присвячена дослідженню природи взаємозв'язку фінансово-економічної стійкості із інвестиційною привабливістю господарюючого суб'єкта. Визначені загальноекономічні фактори впливу на стійкість фінансово-економічного стану підприємства.

Ключові слова: фінансово-економічна стійкість, інвестиційна привабливість, підприємство, аналіз, оцінка, загальноекономічне середовище.

Galaziuk N., Zelynska O.

FINANCIAL SUSTAINABILITY - A PRECONDITION FOR INVESTMENT ATTRACTIVENESS

The publication is devoted to research the nature of the relationship of financial and economic viability of the investment attractiveness of the business entity. Defined-wide impacts on the stability of the financial and economic performance.

Keywords: financial and economic stability, investment attraction, business, analysis, evaluation, the overall environment.

Галазюк Н. Н., Зелінская О. Н.

ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ - ПРЕДПОСЫЛКА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ

Публикация посвящена исследованию природы взаимосвязи финансово-экономической устойчивости с инвестиционной привлекательностью хозяйствующего субъекта. Определены общеэкономические факторы влияния на устойчивость финансового состояния предприятия.

Ключевые слова: финансово-экономическая устойчивость, инвестиционная привлекательность, предприятие, анализ, оценка, общеэкономический среду.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сьогодні розвиток української економіки супроводжується посиленням економічної інтеграції, новим етапом проведення реформ, зростанням невизначеності умов господарювання, все це вимагає від суб'єктів господарювання швидкої та гнучкої реакції на зміну чинників зовнішнього середовища. Проте, незважаючи на виклики сьогодення, необхідне впровадження ефективних механізмів управління, які даватимуть змогу сприйняти зміни, ідентифікувати їх і забезпечити відповідну адаптацію господарської, фінансової та інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств.

Процес здійснення інвестиційної діяльності забезпечується шляхом підвищення рівня фінансової стійкості підприємства, в свою чергу рівень фінансової стійкості є одним із показників доцільності вкладання коштів у підприємство.

Підприємство повинно максимально підвищувати свою фінансову стійкість для того, щоб інвестор вкладав гроші саме в його проект. Питання інвестиційної привабливості підприємства є дуже актуальним на сьогоднішній день. Оскільки конкурентна боротьба за інвестиційні ресурси стає все жорсткішою.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Інвестори представляють інтереси капіталу, їх цікавить перш за все ступінь вигоди від інвестицій, і потенційний ризик втрати вкладених засобів. Чим стійкіше фінансове становище підприємства, тим менші ризики для інвесторів і більші вкладання коштів в нього.

Дослідженню питань поліпшення фінансової стійкості підприємства присвячено наукові праці як вітчизняних, так і зарубіжних учених, зокрема: Е.Альтмана, М. С. Абрютіної, І.О. Бланка, В.Х. Бівера, І.Т. Балабанова, О. І. Барановського, Л. Бернштейна, Т.В. Головка, А. Гропелі, Н.П. Дробот, Т. Карлін, Г.Г. Кірейцева, Г. А. Крамаренко, Н. М. Притуляк, Т.М. Ковальчук, М.Я. Коробова, Р. Лиса, Л. А. Лахтіонової, Т. Момот Т, О. М. Тридід, К. В. Орехова, Г.В. Савицької, В.К. Савчука, Р.С. Сайфуліна, О. М. Стоянової, О.О. Терещенка, Н. Холта Роберта, М. Г. Чумаченка, А.В. Чупіса, В.В. Чепурко, А.Д.Шеремета та інших учених. Це зумовлює можливість глибокого та всебічного дослідження природи взаємозв'язку фінансової стійкості із інвестиційною привабливістю господарюючого суб'єкта

Цілі статті. Враховуючи наукову та практичну актуальність теми і спираючись на результати вивчення окремих її аспектів у економічній літературі, можна визначити мету даної статті, яка полягає у дослідженні того, що інвестиційна привабливість гарантується надійністю фінансової стійкості підприємства і тісно пов'язана з нею.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В умовах глобальної економічної кризи підприємствам національної економіки необхідні значні інвестиційні джерела для здійснення своєї діяльності. У глобальному конкурентному середовищі отримання інвестицій значною мірою залежить від забезпечення підприємствами стійкого фінансово-економічного становища. Вітчизняні науковці у своїх публікаціях акцентують увагу на здійсненні об'єктивної характеристики фінансово-економічної стійкості та відзначають, що «...іноземні інвестори, які приходять на ринки України, наполягають на застосуванні сучасних методик оцінки бізнесу для отримання реалістичного уявлення про потенційні можливості підприємства» [1, с. 5].

Інвестиційна привабливість підприємства як важлива критеріальна ознака діяльності будь-якого суб'єкта господарювання в першу чергу розглядається з позиції перспектив розвитку, обсягу і можливостей збуту продукції, фінансової стійкості, ефективності використання активів і їх ліквідності, стану платоспроможності. При виробленні стратегії розвитку економічного суб'єкта, для управління його стабільним функціонуванням базовою основою виступають об'єктивні дані про фінансові та економічні ресурси, їх раціональне використання та ефективне розміщення, що дасть можливість забезпечити стійку конкурентну позицію на ринку даного суб'єкта. Саме ці фактори в сукупності характеризують інвестиційну привабливість та конкурентоздатність сучасних суб'єктів господарювання.

У сучасних дослідженнях інвестиційна привабливість розглядається через фінансово-економічну стійкість суб'єкта господарювання. Проте існуючі підходи переважно базуються й, відповідно, обмежуються статичними показниками. У різний спосіб ці показники характеризують результат використання капіталу і економічних ресурсів у завершених виробничо-господарських операціях і фінансово-економічних трансакціях, здійснених за певних економічних умов. При цьому, для встановлення рейтингу інвестиційної привабливості господарського суб'єкта, додатково використовуються методи факторного і таксономічного аналізу.

Показники та індикатори фінансово-економічної стійкості та фінансового стану, характеризуючи результат діяльності підприємства, його інвестиційного та фінансового розвитку, забезпечують інвесторів та кредиторів важливою інформацією щодо

здатності належним чином виплачувати дивідендні платежі та вчасно виконувати свої зобов'язань.

Важливим, проте неопрацьованим, особливо за сучасних умов фінансово-економічної кризи, залишається питання змісту фінансово-економічної стійкості. За таких умов є необхідний аналіз теоретичних підходів до трактування сутності цієї економічної категорії.

Одним з основних питань, що розглядалися в економічній науці було саме питання стійкості економічних суб'єктів. Трансформаційні умови економіки, посилені кризовими явищами глобального економічного середовища суттєво змінили сутнісне і змістове наповнення категорії «фінансово-економічна стійкість». Також виникла потреба у використанні іншого набору кількісно-якісних показників та індикаторів, зміни їх критеріальних значень для підвищення об'єктивності характеристики суб'єкта економіки.

Фінансово-економічна стійкість сучасних економічних суб'єктів по-різному трактується у науково-теоретичних джерелах. Багатогранність категорії «фінансово-економічна стійкість» підприємства зумовлює й використання різних методик її встановлення. Проблематика цієї предметної сфери наукових досліджень лежить у площині визначення змістового наповнення цього поняття і обумовлена: наявністю динамічної невизначеності в діяльності суб'єктів господарювання, перманентності діяльності (значна кількість моментів параметричної нестійкості); багатомірності та полів'язаності; полікритеріальності; інтерпретації результативних даних (проблемність ефективної методики формалізації результативних показників) [2, с. 170].

За одним із напрямків дослідження стійкості фінансово-майнового потенціалу підприємства відслідковується намагання пов'язати інтегральний показник з економічним потенціалом (інвестиційною привабливістю) цього суб'єкта економіки. У такому контексті О.М. Тридід і К.В. Орехова, пропонуючи шляхи удосконалення методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства, відзначають: «При обчисленні інтегрального показника інвестиційної привабливості не враховується вагомість і не відслідковуються зміни у просторі і часі показників фінансового стану підприємства» [3, с. 68]. А.М. Ткаченко, аналізуючи дієвість дескриптивних моделей діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства, аргументує, що «...показники оцінки фінансового стану підприємства мають бути такими, щоб кожний партнер зміг зробити вибір, виходячи з власних інтересів» [4, с. 150].

Виходячи з таких позицій, формулюючи обґрунтування потреби більш об'ємних параметрів при дослідженні фінансової стійкості сучасного підприємства, аргументується, що «вдосконалення аналізу фінансової стійкості підприємства має полягати в тому, що його необхідно перетворити із засобу послідовного опису, фіксації рівня фінансової стійкості в активний інструмент виявлення причинно-наслідкових зв'язків» [5, с. 31].

У багатьох тематичних наукових дослідженнях фінансово-економічна стійкість господарських систем нерозривно пов'язана із можливістю подальшого економічного зростання. Ці економічні категорії розглядаються як взаємозалежні та взаємообумовлені, так як, «взаємодію фінансової стійкості та економічного зростання можна оцінити як взаємодію причини й наслідки в ланцюзі: стійкість – зростання – стійкість» [6, с. 9].

Загальноекономічне середовище (зокрема соціально-економічні, політичні фактори, невисока надійність банківсько-кредитної системи, дедалі виразніші ознаки стагнації і рецесії національної економіки) спричинює суттєвий вплив на ефективність діяльності суб'єкта господарювання, формування джерел забезпечення стійкості його фінансово-економічної позиції в економічному суспільстві та вкрай ускладнює процес практичного управління господарською системою.

Високий рівень ризику зовнішнього економічного середовища, труднощі його передбачення та встановлення спричиняють те, що окремими економістами пропонується розрізняти внутрішню, загальну і фінансову стійкість. Незаперечним є той факт, що в сучасній ринковій економіці фінансово-економічну стійкість найбільш об'єктивно слід розглядати як комплексну категорію, яка розкриває поточний фінансовий стан підприємства, його ресурсний потенціал, здатність забезпечувати можливості його функціонування і розвитку при збереженні платоспроможності.

Існує певна проблема, щодо об'єктивної характеристики фінансово-економічної стійкості вітчизняних підприємств. Проблему спричинили перш за все неоднозначність змістового наповнення показників, велика кількість коефіцієнтів, що враховується, повторення окремих коефіцієнтів у різних групах, неадекватність використання коефіцієнтів, розроблених для розвинутих економік. Ця проблематика вимагає якісного поліпшення та кількісної оптимізації фінансових показників. Попри те, у тематичній літературі домінує позиція про «відсутність єдиної думки щодо того, яке конкретне рівняння описує той чи інший тип фінансової стійкості підприємства» [7, с. 148].

Провівши аналіз наукових тематичних досліджень можна відзначити, що об'єктивна характеристика категорії «фінансова стійкість» є «науковою базою прийняття управлінських рішень у бізнесі, оскільки на їх основі ґрунтовно й системно досліджуються фактори зміни результатів діяльності, розробляється економічна стратегія розвитку» [8, с. 1].

Висновки. Серед основних чинників, що безпосередньо впливають на інвестиційну привабливість підприємства, є фінансовий стан підприємства, зокрема це стан майна, фінансових ресурсів та розмір витрат підприємства. Саме тому, покращення показників, цих показників позитивно впливатиме на інвестиційну привабливість підприємства та приток інвестицій в цілому.

Синтетична характеристика потенціалу фінансово-економічної стійкості суб'єкта ринкової економіки слугує одним із ключових індикаторів для інвесторів і кредиторів. Загалом розглядувані категорійні поняття, їх зміст і сутність, відмінності у підходах до встановлення та вимірів з певної точки зору є виправданими, оскільки сучасні підприємства діють в умовах невизначеності і ризику, потрапляють у непередбачувані ситуації. Коливання економічної активності, криза у реальній економіці та фінансовій системі України та глобальній економіці істотно вплинули на стійкість роботи суб'єктів господарювання, їхню низьку гнучкість та адаптаційні можливості. Більшого значення у системі фінансового менеджменту потрібно надавати кризовпливаючим факторам та посилювати моніторинг за функціонуванням різних сегментів фінансових ринків.

Список використаних джерел:

1. Момот Т. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології / Т. Момот. – Х. : Фактор, 2007. – 224 с.
2. Шаціло Н. І. Методологічні засади визначення рівня економічної стійкості сільськогосподарських підприємств / Н. І. Шаціло // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - № 7(109). – С.169-174.
3. Тридід О. М. Удосконалення методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства / О. М. Тридід, К. В. Орехова // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2008. – № 1. – С.68-73.
4. Ткаченко А. М. Дескриптивні моделі фінансово - економічної діяльності підприємства / А. М. Ткаченко, О. П. Єлєць // Економічний вісник Донбасу. – 2008. – №4. - С. 149-151.
5. Пригуляк Н. М. Ознаки фінансової стійкості – теоретична основа моделювання факторних систем / Н. М. Пригуляк // Економіка, фінанси, право. – 2011. - №1. – С. 26-31.
6. Чечетова Н.Ф. Фінансова стійкість регіональної економічної системи: методологія і практика: автореф. дис. доктора екон. наук: спец. 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / Н.Ф. Чечетова. – Донецький державний університет управління, 2011. – 40 с.
7. Гайдар С. Агрегатний підхід до оцінки фінансової стійкості торговельних підприємств / С. Гайдар // Економічний аналіз. Збірник наукових праць Тернопільського національного економічного університету. – 2008. – Вип. 3 (19). – С. 147-150.
8. Головка І. В. Економічний аналіз фінансового стану підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / І. В. Головка. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2009. – 20 с.

Рецензент д.е.н., професор Ковальська Л.Л.